

**Storums
kommun**
LUSPIE

Undersökning

av detaljplanens miljöpåverkan –
Förtätning av bostäder på fastigheten
Björkfors 1:453 i Hemavan, Storums
kommun

*Dnr: MB 2021-959
Upprättad 2023-12-11*

Upprättande av detaljplan Undersökning av detaljplanens miljöpåverkan

Strategisk miljöbedömning

Enligt 4 kap. 34 § plan- och bygglagen och 6 kap. 3 § miljöbalken ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning för alla detaljplaner och program som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap. 9 § miljöbalken innefattar en strategisk miljöbedömning att kommunen ska samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd), upprätta en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), ge tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan eller program, samt att ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering.

Undersökning

Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken krävs det att kommunen vid upprättande eller ändrande av en plan eller ett program gör en undersökning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och om en strategisk miljöbedömning ska göras eller inte. Krävs en strategisk miljöbedömning ska redovisningen ske i planbeskrivningen (4 kap 34 § och 33 § första stycket 4 plan- och bygglagen). Om en strategisk miljöbedömning inte ska göras, ska skälen redovisas i planbeskrivningen, enligt 4 kap. 33 § 1 första stycket och 33 b § plan- och bygglagen.

Ställningstagande

Detaljplanen antas inte medföra betydande miljöpåverkan och en miljöbedömning enligt 6 kap. 11 § miljöbalken och 4 kap. 34 § plan- och bygglagen (2010:900) är inte nödvändig. I denna undersökning redovisas innehållet (omfattning) och detaljeringsgrad för de utredningar som ska genomföras under det fortsatta planarbetet.

Motiv till ställningstagandet

Kommunen ska vid valet av planförfarande bedöma om planförslaget kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Hur kommunen ska gå till väga för att bedöma den betydande miljöpåverkan regleras i förordningen om miljökonsekvensbeskrivning. Bedömning ska alltid utgå från förordningens bilaga fyra, och även från bilaga två i de fall som planförslaget innebär att planområdet får tas i anspråk för en verksamhet eller åtgärd som är uppräknade i plan- och bygglagen (2010:900) 4 kap. 34 §.

Undersökningen grundas på följande:

- Planen möjliggör en förtätning inom befintlig bebyggelse.
- Genomförandet bedöms i övrigt inte innebära några risker för människors hälsa.
- Miljökvalitetsnormerna riskerar inte att överskridas.
- Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan.

Detaljplanens positiva inverkan på miljön, hälsa m.m.:

- Detaljplanen innebär bebyggelse av mindre bostäder i ett centralt läge. Planen bedöms understödja en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

I kommande planarbete ska dessa frågor hanteras särskilt:

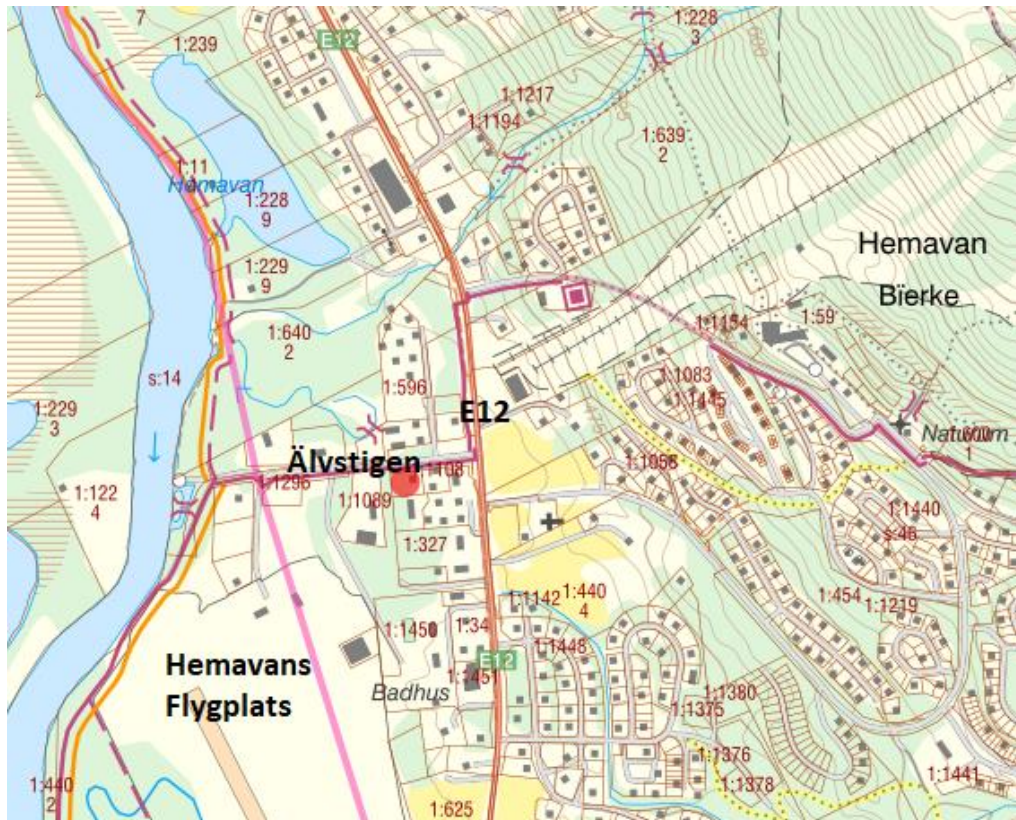
- Dagvattenfrågan ska tydligt hanteras i kommande detaljplan.
- Tillkommande bebyggelse anpassas till landskapsbilden.
- Bedömning av särskilda planbestämmelser ska införas i syfte att möjliggöra skyddsåtgärder och förhindra olämplig markanvändning utifrån 100-års flödet.

Sammanfattning av vilka utredningar/undersökningar som krävs av exploatör

- Geoteknisk undersökning.

Bakgrund och planens syfte

Fastighetsägaren har ansökt om att få upprätta en ny detaljplan med syfte att möjliggöra tillbyggnad av befintliga byggnad samt förtäta med ytterligare bostad på fastigheten Björkfors 1:453. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2021-10-20, § 149, att påbörja arbetet med att upprätta en ny detaljplan.

Orienteringskarta. Aktuellt område är markerat med rött.

Bild över aktuell fastighet från Älvstigen i riktning mot sydväst. (Källa: Google maps, bildinsamling maj 2023.)

Områdets läge och markägoförhållanden

Området ligger centralt i Hemavan efter Älvstigen. Området omfattar cirka 2400 kvadratmeter. Marken ägs av en privatperson.

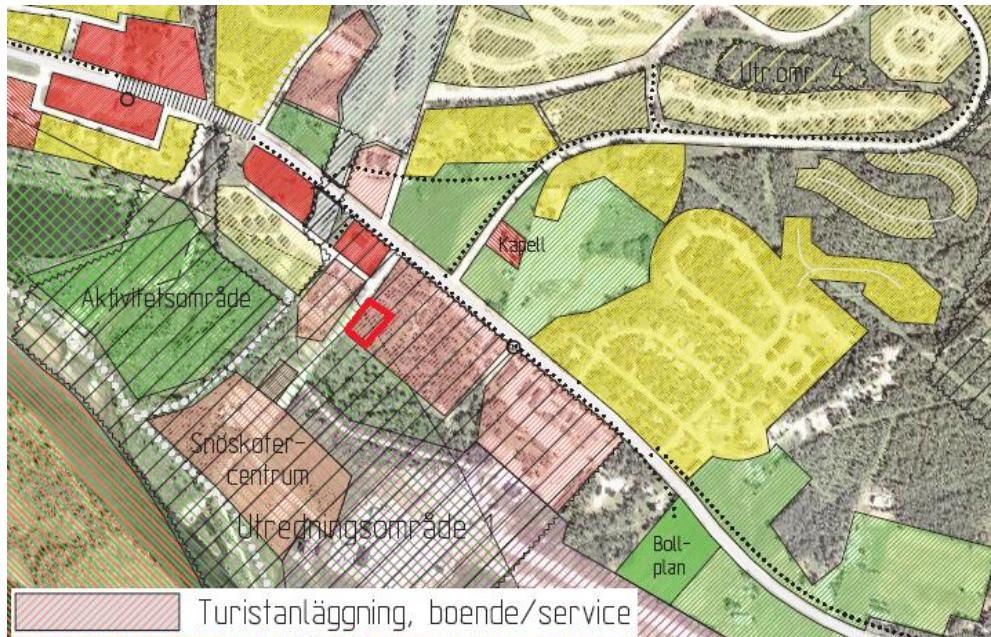
Bestämmelser

Riksintressen

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap § 6 miljöbalken (MB) och riksintresse rörligt friluftsliv enligt 4 kap § 2 MB). Området ligger också i närheten av riksintresse för naturvård.

Fördjupad översiktsplan (FÖP)

Enligt FÖP för Hemavan är området utpekad som turistanläggning, boende/service.

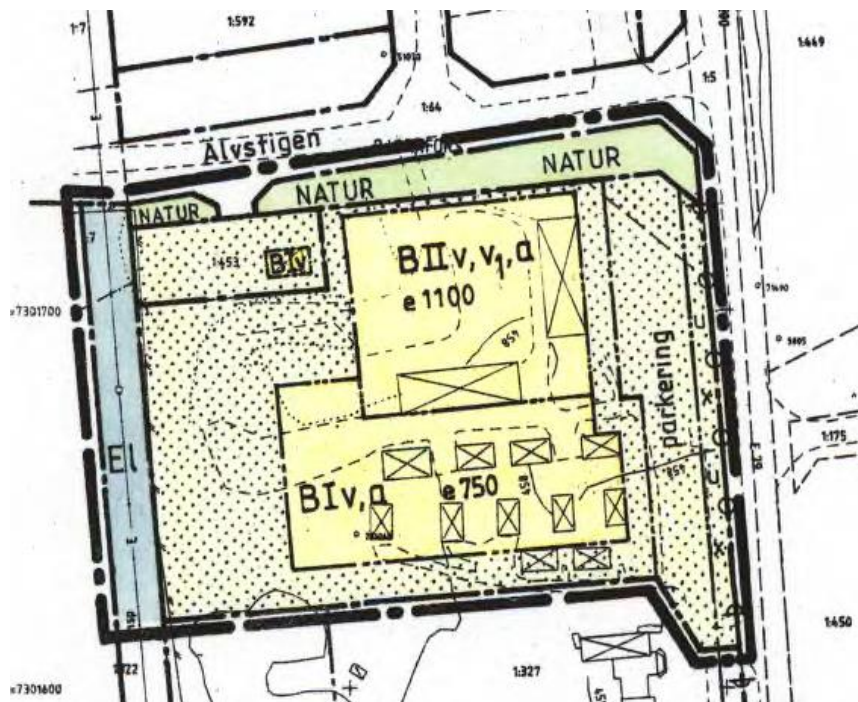

Utdrag från gällande FÖP. Ungefärligt planområde är rödmarkerat.

Detaljplaner

Fastigheten ligger inom redan planlagt område. Denna detaljplan berörs:

- Detaljplan för del av Björkfors 1:327 m.fl. i Hemavan (akt 2421-P93/7).

Utdrag från gällande detaljplan.

Gällande detaljplan illustrerad på ortofoto över området. Berörd fastighet markerad i rött.

Miljö kvalitetsnormer Vatten

Platsen ligger norr om vattenförekomst (SE729676-504621) samt i närheten av vattendrag Umeälven (SE729427-506226) och Ahasjön (SE730050-146627) som är klassat enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Följande aspekter bedöms i aktuell detaljplan

	<i>Relevant</i>	<i>Inte relevant</i>
Stads- och landskapsbild	X	
Kulturmiljö	X	
Natur- och terrängförhållande	X	
Rennäring		X
Rekreation och friluftsliv	X	
Strandskydd		X
Kommunikationer		X
Hälsa och säkerhet, orsakat av detaljplanen	X	
Hälsa och säkerhet, orsakat av omgivningen	X	
Klimatpåverkan	X	
Måluppfyllelse	X	

De aspekter som bedömts vara relevanta för detaljplanen utvecklas närmare nedan.

Stads- och landskapsbild

Området ligger i befintligt fritidshusområde med blandat småhus och lägenhetshus. Strax sydost om planområdet ligger Hemavans karaktäristiska wärldshus.

Vy från väg E12, korsning Älvstigen i riktning mot sydväst. (Källa: Google maps, bildinsamling maj 2023.)

Det är viktigt att tillkommande bebyggelse anpassas till landskapsbilden. Exploatör har önskemål att tillkommande bebyggelse utformas i samma höjd som intilliggande bostäder. Exploatör har tankar på att indela fastigheten 3 tomter.

Vy från väg Älvstigen mot befintliga bebyggelsen på grannfastighet, sydlig riktning. (Källa: Google maps, bildinsamling maj 2023.)

Vy från väg Älvstigen mot befintliga bebyggelsen på grannfastighetent, sydvästlig riktning. (Källa: Google maps, bildinsamling maj 2023.)

Kulturmiljö

I området kring Hemavan har inte någon fornminnesinventering gjorts sedan 1983. Inventeringar som genomfördes då inriktades huvudsakligen på ytor i anslutning till sjöar och vattendrag, vilket innebär att det inte är sannolikt att det nu aktuella området genomsöktes.

Kommunens målsättning är att på olika sätt slå vakt om Hemavans speciella natur- och kulturvärlden. Förståelse och kontakt med bygdens historia upplevs som viktig, inte minst av orsborna, och är av stort värde för besöksnäringen. Kommunens bedömning är att området redan är så pass påverkat att en arkeologisk utredning inte krävs.

Natur- och terrängförhållande

Områden som inte är hårdgjorda eller bebyggda är beväxta med gräs och björkskog. Behov av en särskild inventering av växt- och djurlivet anses inte aktuell. Markytan inom området ligger på mellan +457,7 och 458,2 möh (RH 2000).

Ortofoto över området (2019).

Hemavandeltat (väster om planområdet) är en mycket värdefull rast-, spel- och häckningslokal för bland annat dubbelbeckasin. Den är även en viktig rastlokal för fjällgås. Dubbelbeckasin och fjällgås är två arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter. Eftersom området ligger inklämd inom redan bebyggt område och inte långt från anslutning till väg E12 och bullerpåverkat (av bil- och flygtrafik) bedöms inte denna exploatering påverka fågelhabitatet.

Rennäring

Området ligger inom Ubmeje Tjeälddies åretruntmarker vilket medför att åtgärder inte får vidtas som innebär avsevärd olägenhet för rennäringen (Rennäringslagen 30 §). I tidigare yttranden från samebyn anser man att det är bättre att koncentrera bebyggelsen nere i Hemavan efter E 12, i stället för uppför fjällsluttningarna.

Rekreation och friluftsliv

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv (MB 3:6) och riksintresse för turism och friluftsliv övriga fjäll (MB 4:1, 2). Storumans kommun bedömer att förslaget inte kommer att skada riksintressena.

Kommunikationer

Biltrafik

Området har anslutning till Älvstigen. Trafik- och parkeringslösning ska utredas i planarbetet.

Parkeringsytor

Parkeringslösning ska utredas i planarbetet. Enligt kommunens framtagna parkeringspolicy ska 2 parkeringsplatser/lägenhet anordnas.

Skotertrafik

Storumans kommun är en av de skotertätaste kommunerna i Sverige och skoteråkningen är stor i området och därför anser kommunen att det är viktigt att planera för skotertrafik. Ett bra spårsystem minskar konflikter med andra aktiviteter. Intill planområdet finns skoterspår.

Gångvägar/skidspår

Älvtigen saknar trottoar. Området ligger cirka 100 meter från gång- och cykelväg som sträcker sig efter väg E12. Efter Älvtigen har Lapplandsledens sin dragning. Lapplandsleden är en 19 mil lång skid- och vandringsled mellan Hemavan och Borgafjäll.

Hälsa och säkerhet, orsakat av detaljplanen

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 (5:e kap.) för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord om lägsta godtagbara miljö kvaliteten inom ett geografiskt område. MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljö kvalitetsmålen (www.miljomal.nu).

Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477), olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660), olika parametrar i havsmiljön (SFS 2010:1341) olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt för omgivningsbuller (SFS 2004:675).

MKN för utomhusluft

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft. Tillkommande trafik i och med detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande luftutsläpp som leder till att MKN riskerar att överskridas.

MKN för vattenförekomster

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet.

Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt beslutade i februari 2017 om MKN för samtliga yt- och grundvattenförekomster i vattendistriktet vilka ska uppnå god ekologisk status (alternativt god potential) samt god kemisk ytvattenstatus om inte särskilda skäl finns. MKN innefattar även ett krav på ickeförsämring, vilket innebär att vattenförekomstens miljö tillstånd inte får försämrats till en lägre statusklass. Under 2021 har åtgärdsprogram, förvaltningsplan och miljö kvalitetsnormer reviderats (avseende cykeln 2017-2021). Uppgifterna från VISS är inhämtade 2023-12-12.

Vattenförekomster	EU-CD	Ekologisk status/potential	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status	Miljöproblem
Ahasjön	SE730050-146627	God ekologisk status	Uppnår ej god (Hg och PBDE)	God ekologisk status	God kemisk status med undantag för Hg och PBDE	Miljögifter (Atmosfärisk deposition)
Umeälven	SE729427-506226	Otillfredsställande ekologisk potential	Uppnår ej god (Hg och PBDE)	Otillfredsställande ekologisk potential	God kemisk status med undantag för Hg och PBDE	Miljögifter (Atmosfärisk deposition), flödesförändringar, morfologiska förändringar och kontinuitet

Grundvattenförekomst	EU-CD	Kemisk status	Kvantitativ status	MKN Kemisk status	MKN Kvantitativ status	Miljöproblem
Vattenförekomst Björkfors-Umeälven	SE729676-504621	God	God	God kemisk grundvatten status	God kvantitativ status	Inga

Samlad bedömning av MKN för vattenförekomster

Utveckling enligt planförslaget bedöms inte påverka om normerna för god ekologisk eller god kemisk yt- och grundvattenstatus kan uppnås/upprätthållas för nämnda vatten. Området kommer att ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Dagvattenfrågan ska tydligt hanteras i kommande detaljplan.

Hälsa och säkerhet, orsakat av omgivningen

Markradon – Förekomsten av markradon har inte undersökts inom området. Rent generellt är höga radonhalter inte vanliga i fjällområdet. Radonsäkert byggande rekommenderas dock generellt där markradon inte undersökts.

Markföroreningar - Ingen misstanke finns om att markföroreningar förekommer inom planområdet. Om frågan om sanering av förorenad mark blir aktuell ska den hanteras enligt miljöbalkens bestämmelser.

Markförhållanden - Geoteknisk undersökning krävs. Detaljplanen ska uppfylla de säkerhetsnivåer som ställs för planer och nyexploatering enligt IEG:s (Europastandarder inom Geoteknik) tillämpningsdokument. Redan bebyggda delar inom en ny detaljplan ska uppfylla de stabilitetskrav som ställs på nyexploatering alternativt måste restriktioner finnas. Eventuella restriktioner eller krav på åtgärder måste säkerställas i planen.

Omgivningsbuller - Enligt plan- och bygglagen 4 kap. 33a § ska planbeskrivningen om detaljplanen avser en eller flera bostadsbyggnader innehålla en redovisning av beräknade värden för omgivningsbuller. Förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216) med ändring (2017:359) innehåller riktvärden för bland annat vägtrafikbuller. De riktvärden för ekvivalent ljudnivå som gäller för vägtrafik är 60 dBA vid bostadsfasad, alternativt 65 dBA vid bostadsbyggnader om högst 35 m², samt högst 50 dBA vid uteplats. Det behövs dock inte redovisning om det inte anses behövligt med hänsyn till bullersituationen, vilket enligt en preliminär bedömning från Boverket innebär åtminstone 5 dBA under riktvärdena. För beräkning av bullernivåer det blir vid ett genomförande av planen ska Boverkets skrift "Hur mycket bullrar vägtrafiken?" användas.

Vatten- och avlopp - Området kommer att ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Klimatpåverkan

Utifrån rapporten *Underlag för samordnad beredskapsplanering vid höga flöden och dammbrott i Umeälven, WSP 2015-04-20* framgår att området berörs av 100-årsflödet.

Skyfallskartering

Länsstyrelsen Västerbotten har som ett led av klimatförändringar låtit ta fram skyfallskartering för länets kommuner och tätorter (*Skyfallskartering Västerbottens län*

Storumans kommun, Länsstyrelsen i Västerbottens län, April 2018). Skyfallskarteringen visar hur tätorter i respektive kommun påverkas vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3 samt vid ett så kallat "Köpenhamnsregn" (vilket inträffade under 2011). Studien visar maximala vattendjup och eventuell översvänningsutbredning. Den omfattar även flödesriktning och flödes hastighet

Utdrag från skyfallskarteringen med maximala flöden i samband med ett framtida 100-årsregn (liter/sekund/meter, l/s/m).

Bedömning

Området är utsatt utifrån påverkan av ett 100-årsregn. I kommande planbeskrivning ska det redovisas de planeringsförutsättningar och de överväganden som legat till grund för planens utformning med hänsyn till förväntad klimatpåverkan. Särskilda planbestämmelser behöver införas på plankartan i syfte att möjliggöra skyddsåtgärder och förhindra olämplig markanvändning. Planen ska dock inte göras mer detaljerad än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet med planen.

Måluppfyllelse

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö

7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö

Bedömningen är att miljömålen kommer att beaktas och att dessa inte kommer att beröras negativt.

Medverkande tjänstepersoner

Ulrika Kjellsdotter, planhandläggare,
Ulrik Norgren, planerare/byggnadsinspektör,
Elin Rutqvist, miljö- och samhällsbyggnadschef

Ulrika Kjellsdotter
Planhandläggare